

УДК [101:37]:316.422

СВІТОГЛЯДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

© Т. М. Черниш

Проаналізовано феномен багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах глобалізації та здійснено концептуалізація основних напрямків розвитку багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах глобалізації. Проаналізовано глобалізаційні тенденції, в контексті яких розвивається багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, та які впливають на розвиток гуманітарної освіти. Виявлено причини деформації цінностей, що впливають на складову світоглядного потенціалу гуманітарної освіти; та проаналізовано принципи багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, що включає соціальну і гуманістичну спрямованість. Як висновок, обґрунтовано багатовимірну сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, що представляє собою форму антропологічного, психологічного та аксіологічного антропоцентризму.

Ключові слова: багатовимірна сутність, світоглядний потенціал, гуманітарна освіта, глобалізація, напрямки розвитку, деформація цінностей, антропоцентризм

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Глобалізація представляє собою історичний процес, головним змістом якого виступає формування світової економіки на основі досягнень науково-технічного прогресу, інтеграції фінансових ринків і промислового виробництва, встановлення міжкультурних глобальних взаємозв'язків. Результатом цього історичного прогресу є об'єктивно сформована взаємозалежність – соціокультурна, політична, економічна, на основі виникнення і розповсюдження надтериторіальних і наддержавних організаційно-управлінських та інших структур, що впливають на основні напрямки розвитку багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах глобалізації [1].

Разом з тим, соціальна природа глобалізації характеризується посиленням соціальної нерівності між класами і соціальними верствами, поглибленням нерівності між «золотим мільярдом» і підкореними народами, переорієнтацією всієї культуротворчої діяльності людини на виживання в умовах екологічної катастрофи, нерівності, глобальної експансії інформаційного і культурного простору, перетворенням знання на істотний елемент суспільного багатства, що відбивається на такому феномені, як багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти [2].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблемна ситуація

Глобалізація здійснює вплив на світоглядний потенціал гуманітарної освіти, що формує особистість та розхитує її традиційні цінності.

Трансформації, що породжені глобалізацією, істотно перетворюють морально-етичний, психологічний стан людини, а, отже, і сучасне суспільство. Ідеологія багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти як однієї із самих значимих духовних цінностей орієнтувала і орієнтує людину на подолання існуючих несправедливостей і вад суспільства, покращення умов життєдіяльності, вирішення проблем, пов'язаних зі станом особистості, удосконаленням матеріальних та духовно-ідеологічних і світоглядних відносин. В умовах техногенної цивілізації сформувався новий тип соціальних суперечностей, який відобразив невідповідність між проголошеними гуманістичними цінностями і реальним станом населення, пов'язаних з існуючими труднощами виживання людини в умовах кризового способу буття [3].

Глобальні процеси, що відбуваються в сучасному світі, безпосереднім чином відображаються на змісті багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, як загальнолюдської ідеології та її духовних цінностях. У сфері людських цінностей самою нагальною проблемою є вироблення світогляду, що відповідає сучасним потребам і можливостям сучасної ноосферної освіти. Саме такою цінністю є багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, яка стоїть на захисту прав і свобод людини, відстоює достойність і свободу людини і сприяє пошуку шляхів, направлених на подолання деформації гуманістичних цінностей. Саме моральні цінності і норми є невід'ємною складовою духовного життя соціуму, що детермінують поведінку індивідів та їх взаємовідносини – міжособистісні, групові, соціальні. В умовах радикальних змін суспільства, перегляду основних цінностей буття і освоєння ідей гуманізму як визнання найвищої цінності людини головною задачею є подолання тих суперечностей, що нівелюють значення багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, тому духовне оздоровлення суспільства залежить від гуманізації всього суспільства [4].

Мета наукового дослідження – концептуалізація основних напрямків розвитку багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах глобалізації.

Дана мета реалізується в наступних задачах:

- проаналізувати глобалізаційні тенденції, в контексті яких розвивається багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти;
- виявити причини деформації цінностей, що впливають на складову світоглядного потенціалу гуманітарної освіти;
- проаналізувати принципи багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, що включає соціальну і гуманістичну спрямованість;

- обґрунтувати багатовимірну сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, що представляє собою форму антропологічного, психологічного та аксіологічного антропоцентризму.

Обговорення проблеми

Сьогодні український соціум виступає як складний і суперечливий організм, що роздирається суперечностями, клановими і парламентськими війнами, корупційними скандалами, що руйнують стабільність соціуму, сприяють втраті його цілісності, впливом таких цінностей, як ринок, підприємництво, варіативність політичних, економічних, моральних рішень у бутті індивідуумів. Постільки моральні цінності як основа багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти включають в себе уявлення про вищі цінності буття, то їх переосмислення, деформація можуть звести нанівець величезні успіхи практичної і наукової діяльності, політики, економіки, ідеології та інших суспільних відносин [5]. Аналіз деформації багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти у сучасному світі дозволяє привести приклади цих негативних процесів. **Серед причин деформації цінностей у сучасному світі слід назвати такі, як втрата духовних і моральних цінностей, відмова від світогляду, що базується на справедливості, відсутність уваги і поваги до людини, знецінення життя людини та його моральності. Ігнорування проблем особистісного розвитку та формування громадянськості людини негативно відбиваються і на рівні професійних якостей людини. Гуманістичні ідеали людяності, добра, справедливості, рівноправних відносин між людьми вже давно ввійшли у золотий фонд багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти та формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві, - як відмічає В.Г.Воронкова [6].**

Сьогодні, коли багато з цих цінностей втрачені, постає питання вироблення механізмів їх відновлення та реалізації в таких інститутах, як сім'я, школа, заклади освіти, що функціонують у динамічно плінному світі з їх суперечностями глобального характеру, загрозою соціально-економічної кризи, дегуманізації і відчуження від суспільного та особистісного розвитку, інших людей, від сфери праці. Сьогодні більш цінними і витребуваними формами багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, є колективізм, солідарність, дружба, чим абстрактні права людини та необмежена «свобода особистості». В умовах трансформації сучасного соціуму різко зростає роль злагоди, довіри, терпимості, солідарності, чесності, порядності, поваги до людської гідності. По мірі того, як держава буде змінювати нематеріальну сферу на головне завдання свого піклування, вона буде набувати риси соціальної держави чи держави соціального гуманізму. Держава повинна стати гарантом функціонування закладів соціальної сфери, збереження і розвитку систем соціального захисту населення, реалізувати у своїй економічній політиці принцип гуманізму [7].

Багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти вибудовує систему моральних критеріїв в організації гармонійних людських відносин, як в організації господарської трудової діяльності, так і в розповсюдженні результатів економічної діяльності. Реалізація принципу багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, розкривається через охорону праці та здоров'я людей, людей з обмеженими можливостями і літніх людей, розвиток системи соціальних служб і встановлення пенсійного забезпечення, гарантій соціального захисту населення.

Тому принцип багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти включає соціальну і гуманістичну спрямованість економічної політики, рівні можливості всіх людей, незалежно від добробуту і релігії, національності і місця проживання для реалізації своїх здібностей, отримання освіти і забезпечення своєю працею гідного рівня життя людей; активну роль держави у забезпеченні інтересів всього суспільства, у формуванні політики добробуту і основних гарантій всьому населенню, а не окремій кучці багатіїв, розвитку науки, освіти, культури, охорони здоров'я, просвітництва, охорони оточуючого середовища, підтримки інновацій і технічного прогресу заради процвітання народу, боротьби зі злочинністю та підтримки морального клімату в країні та підтримку інститутів громадянського суспільства [8].

Історія світової культури сучасної цивілізації свідчить про присутність в ній певної домінанти – **багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, що представляє собою форму антропологічного, психологічного та аксіологічного антропоцентризму**. Глибинні історичні трансформації гуманізму свідчать про високу міру адаптивності цього світогляду. У виключно складних умовах кінця ХХ-початку ХХІ століття гуманізм не може не прийняти нові форми і змінити способи свого функціонування. Аналіз найновіших трансформацій багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, дозволяє розглядати відображення змін фундаментальних ціннісних установлень у сучасній культурі і разом з тим робить можливим зворотний вплив гуманізму наших днів на сучасний цивілізаційний процес [9].

Процес світоглядного діалогу між сучасним гуманізмом та його опонентами свідчить, що багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти продовжує розвиватися у діалоговому режимі, як простір часто полярних дискурсів і цінностей. Аналіз змісту, цінностей, методології, форм виявлення багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти дозволяють засвідчити про гуманізм як форму антропологічного, психологічного та аксіологічного антропоцентризму та складний соціальний і культурний феномен, достатньо суперечливий, структура якого не тільки багатоманітна, але й багатоякісна. Тому для виявлення цього складного феномену слід ввести поняття «багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти». Якщо розглядати світоглядний потенціал

гуманітарної освіти з точки зору сутності та існування, то слід розрізняти всю багатоманітність її сутнісних якостей, так і багатоманітність форм існування, тобто його присутності і функціонування у певній системі координат культури. Термін «багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, дозволяє охопити всю систему цінностей, методи і психологію мислення, його науково-дослідницьку практику, види соціалізації та стилі життя [10].

Термін багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти дозволяє ідентифікувати гуманізм як відкритий знаннєвий комплекс, а його основними компонентами вважати антропологічні, філософські, психологічні, педагогічні, загальнополітичні, еволюційні, екологічні та загальні космологічні і біологічні ідеї. За допомогою терміну «багатовимірність» фіксується комплексний характер сутності та існування світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, а також його складна взаємозумовленість і взаємозв'язок, тому багатовимірність гуманітарної освіти репрезентує багатовимірну людину, що живе у багатовимірному світі глобального розвитку.

Багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти усвідомлює себе як культурну парадигму, що еволюціонує, а також включає в себе світоглядну систему знань і методів, що вбирають у себе як найновіші, так і перевірені часом і культурою найбільш життєздатні і реалістичні цінності і погляди людини на суспільство, світ і самого себе. Ця парадигма розвивається як постійно оновлюючий інтелектуально-моральний, науково-просвітницький і соціокультурний феномен планетарного масштабу [11].

Багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти розглядається як складова частина проекту Нового Просвітництва, що претендує на роль змістовного мейнстріму культурних трансформацій сучасності, що включає в себе базовий зміст культури, наукового світогляду, свободи, різних форм нетеїстичних поглядів і переконань, критичне мислення, загальнолюдські, екзистенційні, етичні, громадянські та екологічні цінності, загальнодемократичні соціальні ідеали [12]. Багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти як компонента парадигми неомодернізму, що протистоїть постмодерністській парадигмі, складає ціннісне і світоглядне ядро неомодернізму як пост-постмодернізму, що розвиваються в умовах глобалізації.

Багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти проявляє тенденції до виявлення багатоманітних форм соціалізації та інституціоналізації, намагаючись стати культурною нішею, у якій відбувалася інтеграція гуманістичного світогляду з практикою моральності і правового її забезпечення. Як теоретичний феномен, багатовимірна сутність світоглядного потенціалу гуманітарної освіти представляє собою принципово не завершену, відкритую, самореферентую метасистему, що включає у якості субсистемних блоків такі сфери знання, як філософія, антропологія, аксіологія, психологія, педагогіка, теорія еволюції, а також основи критичного мислення, соціології, космології, фізики, біології, теорії інформації, що складають сучасну наукову картину світу [13].

Гуманістична антропологія як теоретична засада багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти демонструє єдність об'єктцентристських уявлень про особистість як невід'ємну частину буття, що формується у контексті взаємодії об'єктивних природних, соціальних і культурних факторів, а також суб'єктцентристських уявлень, у рамках яких особистість розглядається у нескінченному процесі свого становлення у світі екзистенційних переживань, проектів, реалізацій. Тому в сучасних умовах відбувається синтез гуманізму з ідеями екзистенціалізму, персоналізму, натуралізму, прагматизму, екзистенційно-гуманістичною психологією, новими стилями наукового мислення, персоналізму та педагогічними технологіями. Істотною є реконструкція аксіологічної складової багатовимірної сутності світоглядного потенціалу гуманітарної освіти, що вбирає в себе загальнозначимі екзистенційні, етичні, правові, загальнополітичні та екологічні цінності, що свідчать, що світоглядний потенціал гуманітарної освіти є багатовимірною реальністю [14].

Антропоцентризм характеризує світоглядний потенціал гуманітарної освіти, в основі якого погляди на оточуючий світ і на місце в ньому людини. У роботі «Біоетика та освіта» (Сідней, Гамбург, 1990) Дж. Р. Майер приводить схему різних типів світогляду, що відрізняються розумінням ідеї морального покликання людини. Коли моральне покликання людини розповсюджується на всіх членів групи, ми маємо справу з соціоцентризмом. Коли вважається, що людина повинна захищати всі розумні істоти на землі, такого роду етика називається патоцентризмом. Якщо у центрі знаходиться людина та її потреби, визнається, що тільки людина має цінність і моральне покликання перед людьми, тобто така філософська концепція називається антропоцентризмом. Якщо людина має моральний обов'язок перед живими істотами на землі, покликана оберігати всі живі істоти, такого роду світогляд називається біоцентризмом, так як у центрі знаходиться «біос» - життя, живе.

Традиційна дихотомія тілесних і духовних засад особистості як істотної характеристики людини трансформується в нову філософсько-антропологічну проблему – проблему антропологічної константи. Поняття, структура антропологічної константи, механізм її реалізації є початком нового напрямку філософської антропології, що визначає незмінні, постійні характеристики особистості. Сама парадигма антропоцентризму, що є основою світоглядного потенціалу гуманітарної освіти у відповідності з історико-культурними та світоглядними координатами здатна до зміни і розвитку. У нашому розумінні антропоцентризм включає, що людина є не просто центром відносин «людина-природа», центром пізнавальних орієнтирів, а займає центральне місце у питаннях відповідальності за майбутній розвиток планети [15;16; 17; 18].

У філософії людина визначається як суперечність, що базується на світоглядному питанні сутності людини, її екстраполяції на всі аспекти антропологічного буття. У сполученні з парадигмою антропоцентризму проблема людини є проблемою пошуку сутності людини та її антропологічної

Світоглядний потенціал гуманітарної освіти як фактор сталого розвитку сучасного українського суспільства

константи, під якою розуміється постійна сутність людини, що формується у парадигмі антропоцентризму і є складовою для вирішення проблем людини. Смысл і призначення антропоцентризму змінюється у відповідності з історико-культурними та пізнавальними орієнтирами людини, що культивуються багатовимірною сутністю світоглядного потенціалу гуманітарної освіти [17]. Останнім часом відбуваються зміни. Поруч із розвитком класичних форм гуманітарної освіти взято курс на використання нових технологій, - як зазначає І. Риждова [19, с.89].

Список використаних джерел

1. Базалук О. Формування образу людини майбутнього як стратегічна мета філософії освіти / О. Базалук // *Освіта і управління* – 2010. – Т. 13. № 2/3 - С.49-55.
2. Білогур В. Є. Формування концепції цілісної особистості: теоретико-методологічні виміри / Білогур В.Є. // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.]* – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2014.- №59.- С.192-203.
3. Білогур В. Є. Світоглядні орієнтації студентів: тенденції змін у трансформаційному суспільстві: [Монографія] / В. Є. Білогур. – Дніпропетровськ : Пороги, 2011. – 311 с.
4. Воронкова В. Г. Співвідношення людини і соціуму як своєрідна іманентна суперечливість самої людини / В. Г. Воронкова // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.]*.- Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2010.- Вип. 42.- С. 14 - 24.
5. Воронкова В. Г. Формирование нового мировоззрения, нового человека, нового общества будущего: [Монография] / В. Г. Воронкова / *Кого и как воспитывать в подрастающих поколениях // Под ред. О. А. Базалука.* – К.: Издательский дом «Скиф». – 2012. – Т.2. – С.134-152.
6. Воронкова В. Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві / В. Г. Воронкова // *Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. проф. В. М. Вашкевич.* – К. : «Видавництво «Гілея», 2014. – Вип. 86.- С.198-203.
7. Воронкова В. Г. Філософія глобалізації: соціоантропологічні, соціоекономічні та соціокультурні виміри. [Монографія] / В. Г. Воронкова. – Запоріжжя: Видавництво ЗДІА, 2010. – 272 с.
8. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / Василь Григорович Кремень – К. : Педагогічна думка, 2009. – 520 с.
9. Максименюк М. Ю., Нікітенко В. О. Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії / М. Ю. Максименюк, В. О. Нікітенко // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.]* – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. - випуск №66. – С.266 - 278.
10. Nikitenko Vitalina. *Conceptualization of geo-cultural values in the process of teaching of foreign language / Nikitenko Vitalina // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]* – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016. - Випуск № 64.- С. 255 - 259.
11. Савченко С. В. Філософія глобального інформаційного суспільства як цивілізаційна парадигма розвитку сучасного суспільства / С.В.Савченко // *Гілея: науковий вісник: [зб. наук. пр.]* – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 90. – С. 194-198.
12. Соснін О. В., Воронкова В. Г., Ажажа М. А. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, М. А. Ажажа – Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с.
13. Черниш Т. М. Культурні маркери світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах мовленнєвої глобалізації ХХІ століття / Т. М. Черниш // *Гуманітарний вісник*

Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 65.- С. 153-163.

14. Черниш Т. М. *Методологія дослідження інформаційно-комунікативного потенціалу гуманітарного світогляду в умовах глобалізації* / Т. М. Черниш // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 66.- С.64-77.*

15. Кивлюк О. П. *Деякі психолого-педагогічні питання вивчення інформатики в молодших класах* / О. П. Кивлюк // *Комп'ютер у школі та сім'ї. – Київ : Інститут педагогіки НАПН України. 2000. - №2. – С. 38–41.*

16. Кивлюк О. П. *Можливості пропедевтики основ інформатики в початковій школі* / О. П. Кивлюк // *Комп'ютер у школі та сім'ї. – Київ : Інститут педагогіки НАПН України. - 2001. – №5. – С. 33–34.*

17. Кивлюк О. П. *Аналіз наукових досліджень з проблематики пропедевтики інформатики в початковій школі* / О. П. Кивлюк // *Інформатика та інформаційні технології. – Київ: Вид-во «Освіта України». 2006. – №6. – С. 69–72.*

18. Кивлюк О. П. *Формування елементів комп'ютерної грамотності молодших школярів : дис. ... кандидата педагогічних наук : 13.00.09 (теорія навчання) / Кивлюк Ольга Петрівна. – Київ, 2017. – 210 с.*

19. Рижова І. С. *Дизайн в технічних вузах України* / І. С. Рижова // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2009. – Вип. 37.- С. 87-95.*

REFERENCES

1. Bazaluk O. *Formation of the image of the man of the future as a strategic goal of the philosophy of education* / O. Bazaluk // *Education and management. 2010. T 13. No. 2/3/ Pp. 49-55.*

2. Bilogur V. E. *Formation of the concept of an integral personality: theoretical and methodological dimensions* / Bilogur V. E. // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.]. Zaporizhzhya: Publishing ZDIA, 2014. Issue 59. Pp. 192-203.*

3. Bilogur V. E. *Ideological orientation of students : trends in transition society: [Monograph] / V. E. Bilogur. – Dnepropetrovsk : Thresholds, 2011. 311 s.*

4. Voronkova V. G. *Ratio of the person and of society as a sort of immanent contradictions in the man* / V. G. Voronkova // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy : [GS Sciences etc.]. –Zaporozhye: Publishing ZDIA, 2010. Issue 42. Pp. 14-24.*

5. Voronkova V. G. *Formirovanie new mirovozzreniâ, new rights, new society of the future: [Monografiâ] / V. G. Voronkova/ Who and as vospityvat' in podрастаûših pokoleniâh // edited. O. A. Bazaluka. Kyiv : Izdatel'skij DOM "Skif". 2012. T. 2. Pp. 134-152.*

6. Voronkova V.G. *Formation of informational culture of personality as a condition of successful human adaptation to living in the information society* / V.G. Voronkova // *Gileâ: scientific Bulletin: scientific papers / goal. Ed. Prof. V. M. Vaškevič. K.: Publishing House hileya, 2014. Issue. 86. Pp. 198-203.*

7. Voronkova V. G. *Philosophy of globalization: socioantropologični, and socio-economic and socio-cultural dimensions. [Monograph] / V.G. Voronkova. Zaporizhzhya: ZDIA, 2010. 272 s.*

8. Kremen V. *Philosophy lûdinocentrizmu strategies of educational space* / Vasyl Kremin : *Pedagogical thought, 2009. 520 s.*

9. Maksimenuk M. Yu., Nikitenko V. O. *Informacijno-komunikativne suspil'stvo riznovid skladnoï sustemu social' noï vzaemodii | M.Yu.Maksimenuk, V.O.Nikitenko // Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.]. Zaporozhye: Publishing ZDIA. 2016. Issue 66. Pp. 266-278.*

10. Nikitenko Vitalina. *Conceptualization of geo-cultural values in the process of teaching of foreign language* / Nikitenko Vitalina // *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State*

Світоглядний потенціал гуманітарної освіти як фактор сталого розвитку сучасного українського суспільства

Engineering Academy: [GS Sciences etc.]. Zaporizhzhya: publishing ZDIA, 2016. Issue 64. Pp. 255-259.

11. Savchenko S. V. *Philosophy of the global information society as the civilizacijsna paradigm of the development of modern society / S.V. Savchenko // Gileá: scientific Bulletin: [GS Sciences Ave]-k.: Publishing House of SCIENCE LLC NVP ", " BELIEVE ", 2014. Issue. 90. Pp. 194-198.*

12. Sosnin O. V., Voronkova V. G., Ažaža M. A. *Philosophy of humanistic management (socio-political, socio-economic, socio-anthropological dimensions): textbook / A. V. Sosnin, V. G. Voronkova, M. A. Ažaža. Zaporizhzhya: Wild field, 2016. 356 s.*

13. Chernysh T. M.. *Cultural markers of svitoglâdnogo potential humanitarian education in terms of the language of globalization in the 21st century / T. M. Chernysh // Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.]. Zaporizhzhya: publishing ZDIA, 2016. Issue. 65. Pp. 153-163.*

14. Chernysh T. M.. *Methodology research of information-communicative potential humanitarian worldview in the globalization / T. M. Chernysh // Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.]. Zaporizhzhya : publishing ZDIA, 2016. Issue. 66. Pp. 64-77.*

15. Kyvliuk O. P. *Some psychological and pedagogical questions study computer science in junior / O. P. Kyvliuk // Computer in the school and family. Kiev: Institute of Pedagogics of Ukraine. 2000. Issue 2. Pp. 38-41.*

16. Kyvliuk O. P. *Capabilities of basics of computer science in elementary school / O. P. Kyvliuk / Computer in the school and family. Kiev : Institute of Pedagogics of Ukraine. 2001. Issue 5. Pp. 33-34.*

17. Kyvliuk O. P. *Analysis of the scientific research on the problems of Informatics in elementary school / O. P. Kyvliuk // Informatics and information technologies. Kiev: Publ. "education of Ukraine". 2006. Issue 6. Pp. 69-72.*

18. Kyvliuk O. P. *The formation elements of computer platform savvy junior high school students: DIS. ... the candidate of pedagogical sciences: 13.00.09 (learning theory) / Olga Kyvliuk. Kyiv, 2017. 210 s.*

19. Ryzhova I. S.. *Design in technical universities of Ukraine/ I.S. Rižava // Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy : [GS Sciences etc.]. – Zaporizhzhya: publishing ZDIA, 2009. Issue. 37. Pp. 87-95.*

ЧЕРНЫШ Т. Н. – учитель начальных классов специализированной школы №155 с углубленным изучением английского языка (Киев, Украина)

МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ГУМАНИТАРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО УКРАИНСКОГО ОБЩЕСТВА

Проанализирован феномен многомерной сущности мировоззренческого потенциала гуманитарного образования и осуществлена концептуализация основных направлений развития многомерной сущности мировоззренческого потенциала гуманитарного образования в условиях глобализации. Проанализированы глобализационные тенденции, в контексте которых развивается многомерная сущность мировоззренческого потенциала гуманитарного образования, которые влияют на его развитие. Выявлены причины деформации ценностей, которые влияют на составляющую мировоззренческого потенциала и принципы многомерной сущности мировоззренческого потенциала гуманитарного образования, который включает социальную и гуманистическую направленность. Как вывод, обоснована многомерная сущность мировоззренческого потенциала гуманитарного образования, который представляет собой форму антропологического, психологического и аксиологического антропоцентризма.

Ключевые слова: многомерная сущность, мировоззренческий потенциал, гуманитарное образование, глобализация, направления развития, деформация ценностей, антропоцентризм

Chernykh, Tatyana - Primary school teacher of specialized school №155 with Intensive English Language (Kyiv, Ukraine)

IDEOLOGICAL POTENTIAL OF HUMANITARIAN EDUCATION AS A FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT MODERN UKRAINIAN SOCIETY

The phenomenon of multi-dimensional entity of ideological potential of humanitarian education in the conditions of globalization and made the conceptualization of the main directions of development of the multidimensional entity of ideological potential potential of humanitarian education in the conditions of globalization is analyzed. Globalization trends in the context of which the developing of multidimensional nature of ideological potential capacity of humanitarian education and influence the development of humanitarian education are analyzed. Causes of warping values that affect the component of ideological potential humanitarian education are detected ; and principles of multidimensional entity of ideological potential of humanitarian education, which includes social and humanistic focus are analyzed. As a conclusion, a multi-dimensional nature of ideological potential of humanitarian education, which is a form of anthropological and psychological anthropocentrism is justified.

Keywords: multidimensional, entity, worldview potential, humanitarian education, globalization, directions of development, deformation values, anthropocentrism.

*Рекомендовано до публікації д-р філос.наук, проф. Воронковою В.Г.
Дата надходження рукопису 21.01.2017*